

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 10955/2022
29.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Саво Грујић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Ђорђе Трифуновић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2211/20 од 21.03.2022. године, у седници одржаној 29.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2211/20 од 21.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 15833/18 од 27.03.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име дуга плати износ од 170.000 евра, са каматом о висини есконтне стопе коју утврђује Централна банка европске монетарне уније, почев од 01.04.2006. године па до 25.12.2012. године, а од 26.12.2012. године са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке, па до коначне исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 544.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана кад се стекну услови за извршење па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2211/20 од 21.03.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 15833/18 од 27.03.2019. године у ставу првом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име дуга плати износ од 170.000 евра, са каматом у висини есконтне стопе коју утврђује Централна банка европске монетарне уније, почев од 01.04.2006. године па до 25.12.2012. године, а од 26.12.2012. године са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке, па до коначне исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка из става другог изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове целог парничног поступка у укупном износу од 567.900,00 динара, са

законском затезном каматом на износ од 345.900,00 динара почев од дана када се стекну услови за извршење па до исплате у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду сходно одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке биле су у пословним односима од раније. Дана 23.08.2005. године тужилац као зајмодавац је са туженим као зајмопримцем закључио уговор о зајму на износ од 170.000 евра. Уговор је оверен пред Другим општинским судом у Београду. Рок враћања позајмљеног новца је одређен на 31.03.2006. године без камате. Ради обезбеђења зајма постигнут је споразум да се непокретност и то стан у ... површине 84м² у објекту број 1 ПД на кп. бр. .. уписан у лист непокретности .. КО ... власништво зајмопримца оптерети правом залог у корист зајмодавца (хипотека). Зајмодавац се обавезао да ће уколико му зајмопримац врати зајам у року поднети захтев за брисање хипотеке у року од три дана од дана враћања новца. На основу хипотекарне изјаве оверене у Другом општинском суду у Београду 23.08.2005. године, тужени је дозволио да се на основу уговора о зајму од 23.08.2005. године означена непокретност у ..., која је његово власништво оптерети правом залог у корист тужиоца а ради обезбеђења потраживања из уговора о зајму од 170.000 евра. Након тога тужилац је у Другом општинском суду у Београду оверио брисану дозволу Ов 8283/08 дана 02.06.2008. године којом је потврдио да му је корисник зајма вратио целокупни износ зајма у року предвиђеном уговором у износу од 170.000 евра те да пристаје да се укњижи брисање заложног права укњиженог за поменути зајам на непокретности у ... . Након тога, тужени је оверио изјаву код Петог општинског суда у Београду под Ов 32803/08 дана 17.09.2008. године којом је изјавио да није употребио брисовну дозволу дату од стране тужиоца од 02.06.2008. године, да је уговор о зајму новца оверен код Другог општинског суда у Београду под Ов 12691/2008 и даље на снази, односно да новац није враћен зајмодавцу, те да и даље дугује тужиоцу 170.000 евра и да је хипотека која је конституисана на стану у ... у корист зајмодавца и даље на снази. Поред наведеног, дана 16.09.2004. године закључен је уговор о зајму који је оверен у Другом општинском суду у Београду између тужиоца као зајмодавца и предузећа „Unicom Izorak“ д.о.о. Београд кога заступа овде тужени као зајмопримац а предмет зајма је био износ од 170.000 евра а зајмодавац се обавезао да зајам врати најкасније до 31.03.2005. године. Ради обезбеђења зајма у уговореном року саговорачи су постигли сагласност да се непокретност и то четворособан стан број .. у улици ... број .. у Београду, површине 116,21м² на ... спрату, оптерети правом залог у користи зајмодавца (хипотека). Наведени зајам је враћен у целини и тужилац је оверио брисовну дозволу 04.03.2005. године.

Применом правила о терету доказивања првостепени суд је закључио да тужени није вратио зајам тужиоцу у износу од 170.000 евра. Ово имајући у виду да је тужени три месеца након овере брисовне дозволе оверио изјаву којом се потврђује да није употребио брисовну дозволу и да је уговор и даље на снази односно да новац није враћен што значи да тај новац тужени и даље дугује тужиоцу. Тужени је изјавом 17.09.2008. године јасно и недвосмислено признао да тужиоцу није вратио зајам на основу предметног уговора о зајму. Првостепени суд је поверовао тужиоцу да је фиктивно потписао брисовну дозволу туженом само да би тужени могао да прода непокретност у ... без терета а да му затим од продаје непокретности врати дуг по основу зајма. При томе првостепени суд је закључио да није од утицаја други закључени уговор о зајму 16.09.2004. године на исти износ од 170.000 евра, који дуг је враћен. Стога је тужбени захтев тужиоца усвојио и обавезао туженог на исплату траженог износа.

Другостепени суд, након отворене расправе, је закључио да се не може прихватити правна аргументација првостепеног суда а из следећих разлога; закључује да су тужилац и тужени били у одређеним пословним односима; тужени се бавио извођењем грађевинских радова, а тужилац је давао новац ради финансирања истих радова и сходно томе имали су одговарајуће уговорне односе везано за поделу добити. Другостепени суд закључује да се овде не ради о пријатељским односима већ о пословним односима и да је тужилац практично изашао из посла. Закључио је да је уговор о зајму фиктиван односно симуловани уговор који је као дисимулован уговор покривао уговоре о пословној сарадњи, односно пласирању новца тј. инвестирању и улагању у изградњу некретнина које је тужени вршио преко својих фирми „Unipak“ а затим „До крова“, односно пословни односи између парничних странака је био у виду обрасца пословања. Новац је даван „на црно“, није закључиван уговор о инвестирању па се тужиоцу у судском поступку не може пружити заштита за недозвољено понашање. Даље закључује да хипотека (сходно члану 2. Закона о хипотеци) престаје исписом из регистра непокретности која је уписана у складу са законом. Поверилац је након враћеног дуга дужан да изда дужнику тј. власнику хипотекарне непокретности потврду о измирену дугу без одлагања након измирења дуга што је све у складу са чланом 44. ст. 2. и 3. Закона о хипотеци. Одрицање од хипотеке регулисано је чланом 51. Закона тако да хипотека престаје на основу једностране писмене изјаве воље хипотекарног повериоца датој у форми из члана 10. став 1. истог закона на његов захтев односно на захтев власника. Тужилац није доказао постојање и висину дуга с обзиром да брисовна дозвола указује на то да је дуг враћен а да брисовна дозвола сагласно одредбама Закона о хипотеци имају јачу правну снагу од једностране изјаве туженог која је издата накнадно.

По оцени Врховног касационог суда, правилан је закључак другостепеног суда да, у оцени доказа изјава којом тужилац потврђује да му је враћен целокупни износ зајма од 170.000 евра те да дозвољава брисање хипотеке, има јачу правну снагу у односу на изјаву коју је тужени потписао 17.09.2008. године којом је констатовано да још увек важи уговор о зајму 02.06.2008. године тј. да је исти на снази те да новац није враћен зајмодавцу и да и даље дугује тужиоцу 170.000 евра. Давањем брисовне дозволе Ов 8283/08 од 02.06.2008. године потврђено је да је тужени вратио зајам тужиоцу и након тога се може закључити да је уговорни однос између тужиоца и туженог за позајмицу назначеног новца престао да постоји. Накнадно давање изјаве туженог која је оверена пред судом 17.09.2003. године не конституише уговорни однос између

тужиоца и туженог нити може вратити уназад важност раније закљученог уговора о зајму који је престао. На основу те потврде би могао евентуално само да се утврђује да ли је закључен нови уговор о зајму или не, али се не може на основу такве оверене изјаве вршити ретроактивно оснаживање уговора о зајму и дате сагласности за брисање хипотеке. Стога се не могу прихватити наводи из ревизије тужиоца да је у току поступка погрешно утврђено чињенично стање и да је сходно томе дошло до погрешне примене материјалног права. Не могу се закључивати фиктивни уговори а након тога захтевати да се тим уговорима пружи одговарајућа правна заштита у погледу њиховог дејства нити се пак може одређеним актима констатовати да дејство одређених уговора престаје а након тога тврдити да то дејство није престало. Престанком дејства одређених уговора, може настати само нови уговор што тужилац у овом случају није доказао јер из списка предмета произилази да између тужиоца и туженог као физичких лица није постојао одговарајући уговор о позајмици исте количине новца. Постоји закључен уговор између тужиоца и предузећа „Unicom Izopак“ на исти износ новца али је утврђено да је тај новац по уговору који је закључен 16.09.2004. године враћен. Сходно свему изнетом не може се прихватити навод тужиоца да је апелациони суд изнео контрадикторну аргументацију у пресуди те да није оправдао одлуку у изреци побијане пресуде. Ово посебно и из разлога што у изјави од 02.06.2008. године, није констатовано да је тужилац дао брисовну дозволу за брисање хипотеке на стану у ... већ је и констатовано да је тужени вратио целокупни износ зајма у року предвиђеном у уговору што указује на правилан закључак другостепеног суда у смислу изнете правне аргументације. Стога се наводи из ревизије туженог не могу прихватити као основани, нити могу довести до другачије одлуке суда.

Имајући у виду напред изнето Врховни касациони суд је на основу члана 414. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић